

EDUCATIE VOOR DUURZAME ONTWIKKELING

Educatie voor duurzame ontwikkeling, of kortweg EDO, wint steeds meer terrein in Vlaanderen. EDO heeft de laatste jaren een grote instroom naar ons onderwijs gekend. Duurzame ontwikkeling werd in de jaren 80 gedoopt in het Brundtlandrapport als: 'een ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen'. Die omschrijving is echter enorm ruim en open voor verschillende interpretaties. Daarom is het belangrijk om structuur in EDO aan te brengen.

TEKST: LIEVEN CLAUW
(STAGIAIR MOW & STUDENT
3^e BACHELOR SECUNDAIR
ONDERWIJS)

DUURZAAMHEID GAAT NIET ALLEEN over het milieu, maar ook over sociale en economische aspecten. Bij het installeren van zonnepanelen op je dak, denk je vooral aan het steentje dat je bijdraagt aan het milieu. Vergeet niet dat iemand ze produceert en dat ergens de nodige grondstoffen worden ontgonnen. Hierdoor ontstaat werkgelegenheid. Dit heeft een invloed op de economie en bovendien word jij minder afhankelijk van energieproducenten. Duurzaamheidsvraagstukken zoals zonnepanelen, elektrische auto's en landbouw zijn enorm vertakt in meerdere gebieden van onze geglobaliseerde samenleving. Het is daardoor niet eenvoudig om dergelijke problemen op te lossen. Wanneer we denken een oplossing te hebben gevonden, dan blijkt die vaak niet optimaal op een ander gebied. Bedenk bijvoorbeeld eens waar de stroom voor al die elektrische wagens vandaan moet komen.

**WANNEER WE DENKEN
EEN OPLOSSING TE HEBBEN
GEVONDEN, DAN BLIJKT
DIE VAAK NIET OPTIMAAL
OP EEN ANDER GEBIED**

PRINCIPES BINNEN EDO

EDO KUNNEN WE ONDERVERDELEN IN VIJF principes: het overbrengen van nieuwe kennis; bevorderen van systeemdenken; waardeontwikkeling; omgaan met emoties en actiegerichtheid.

Het overbrengen van nieuwe kennis is meer dan alleen feitenkennis. Dieper ingaan op de achterliggende dynamieken is noodzakelijk bij EDO. Waarom is het een probleem? Wat zijn de gevolgen? Met welke visie en strategie kunnen we het probleem oplossen? Dit zijn goede startvragen om naar een duurzaamheidsvraagstuk te kijken.

Zoals eerder aangehaald, zijn duurzaamheidsproblemen zeer complex. Ecologische, economische, sociale, culturele, historische, ethische en technologische aspecten zijn vaak verweven met elkaar. Bij EDO is het belangrijk dat je je niet fixeert op één aspect, maar het probleem benadert vanuit een samenhangende visie. Daarbij is het belangrijk, zeker voor kinderen, om die samenhang te visualiseren. Dit kan je bijvoorbeeld doen door relatiecirkels op te stellen. Je plaatst verschillende onderdelen van het duurzaamheidsvraagstuk op een cirkel. De oorzaak-gevolgrelatie kan je voorstellen met een pijl. Wanneer beide onderdelen elkaar beïnvloeden, spreken we van een causale lus; dit wordt voorgesteld met een dubbele pijl. Bij dit artikel vind je een mogelijke relatiecirkel voor elektrische

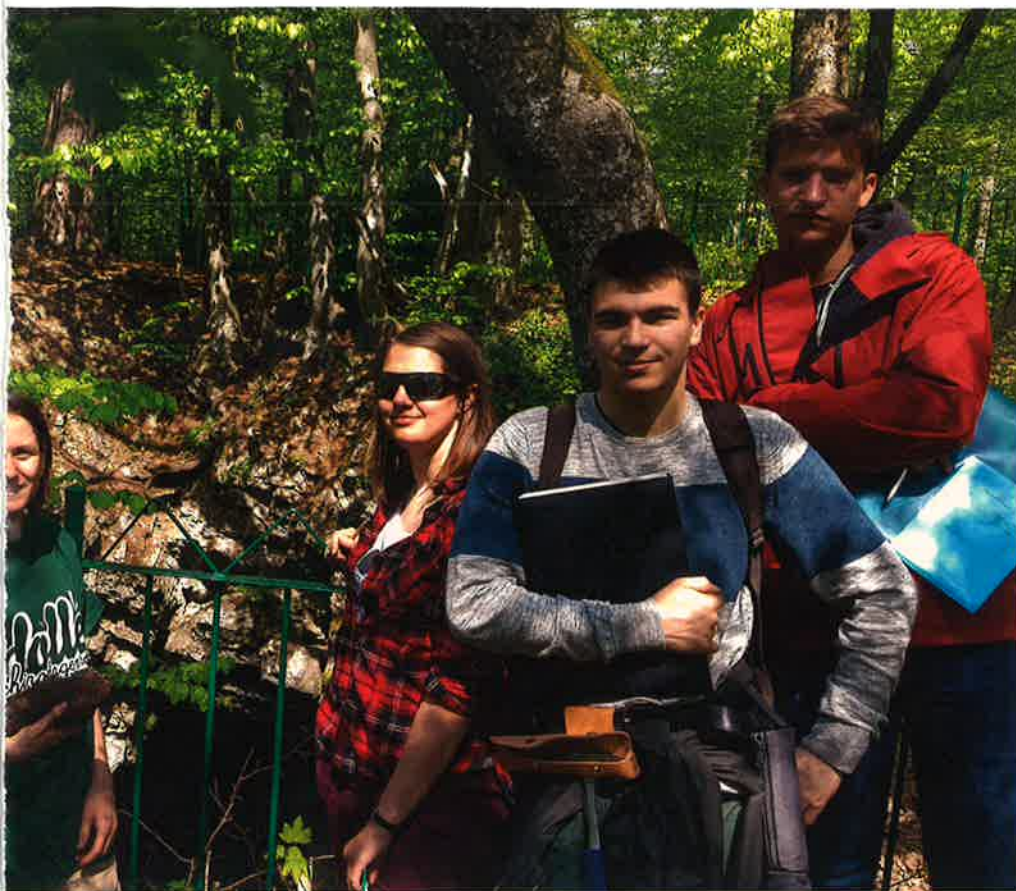
Boven: Lieven en studenten aardrijkskunde tijdens een excursie

**LEERLINGEN DIE THUIS
BIJVOORBEELD HUN
AFVALPRODUCTIE
IN KAART BRENGEN,
ZULLEN DE MATERIE
GEMAKKELIJKER
INTEGREREN**

voertuigen. De complexiteit wordt al snel duidelijk...

Vervolgens komen we tot het derde principe: waardeontwikkeling. Iedereen heeft zijn eigen belangen en overtuigingen. Het is soms belangrijk om onze overtuiging open te trekken, en kritisch te staan ten opzichte van onze waarden en normen. Bij het oplossen van duurzaamheidsproblemen maak je keuzes, en die moet je rechtvaardigen op basis van jouw overtuigingen. Daarom is het nodig om met een open blik naar de wereld te kijken.

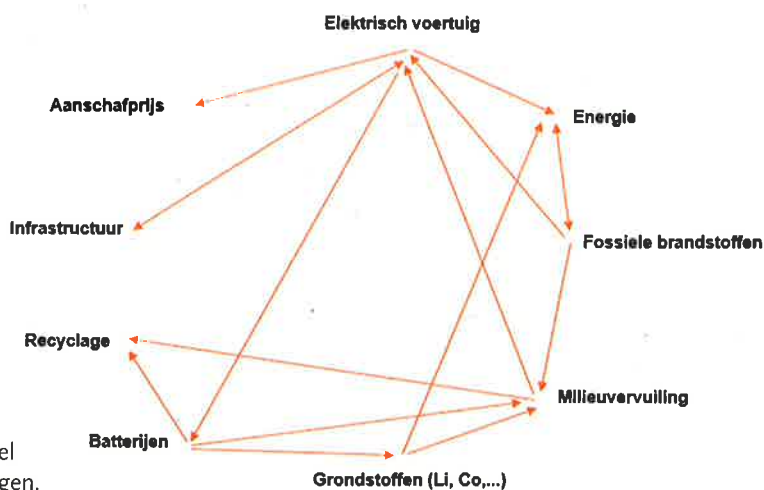
Daarbij sluiten onze emoties aan. Het zijn onze emoties die de drijfveer zijn voor onze motivatie en wil om iets te veranderen. Leerkrachten spenderen hier vaak minder aandacht aan in het onderwijs.

jaar kunnen scholen kiezen uit 21 verschillende activiteiten. De studenten werken de workshops uit met de principes van EDO in het achterhoofd.

**TWEEDE-BACHELORS
SECUNDAIR ONDERWIJS
WERKEN JAARLIJKS EEN
REEKS WORKSHOPS UIT
VOOR SCHOLIEREN IN
HEEL VLAANDEREN**

SCHOLEN KUNNEN KIEZEN UIT BIOLOGISCHE onderwerpen die gaan over het maken van geneesmiddelen, onderzoeken van bacteriën en gezonde voeding. Ook zijn er onderwerpen die gaan over kunst, muziek en economie. Het is een uitgebreid aanbod om zoveel mogelijk scholen en leerlingen aan te spreken uit meerdere opleidingen. De hele lijst is terug te vinden op de website van de Hogeschool Gent. Samenwerkingen zoals KLIMAX! zijn voorbeelden dat het onderwijs probeert te innoveren om toekomstige burgers klaar te stomen voor de moeilijkheden die hen te wachten staan. ■

Rechts: Relatiecirkel elektrische voertuigen.

VOORNAAMSTE BRONNEN

<https://www.lne.be/sites/default/files/atoms/files/De%20ovlag%20oen%20de%20lading.pdf>

<https://www.hogent.be/externe-partners/secundair-onderwijs/workshops-voor-leerlingen/KLIMAX/>

Dit komt omdat ze de opvoedende rol van zich afstoten. Meestal beseft men niet hoe veel onze emoties bijdragen tot ons handelen. Bij leerlingen komt dit ook doordat ze school en thuis afzonderlijk zien. Laat leerlingen thuis ook rond duurzaamheid werken (bijvoorbeeld hun afvalproductie in kaart brengen). De leerling zal hierdoor de materie gemakkelijker integreren.

Tot slot komen we bij het laatste principe van EDO: actiegerichtheid. Hierbij gaan we over naar het realiseren van iets concreets en steken we de handen uit de mouwen. Dit is voor iedereen de moeilijkste stap. Je kan bijvoorbeeld beseffen dat de trein nemen milieuvriendelijker is dan het vliegtuig, maar toch relatieveer je de impact. Wanneer leerlingen iets bijleren over duurzaamheid,

dan denken we onbewust dat onze missie al geslaagd is. Het veranderen van de toekomst begint pas bij het uitvoeren van acties.

EDO AAN DE HOGENT

HOGESCHOOL GENT ziet het belang van EDO in en wil toekomstige leraren hier zo goed mogelijk in voorbereiden. Tweedejaarsstudenten bachelor secundair onderwijs werken jaarlijks een reeks KLIMAX!-workshops uit die op scholen in Vlaanderen worden uitgevoerd. Dit

**FLEXIBELE
GROENTEMANDEN**
www.ourobouros.be

WEEKLIJKS een gevarieerde mand **HEERLIJK** verse biologische seizoensGROENTEN en -FRUIT

OUBOUROS
Dikkelsebaan, Dikkele
info@ourobouros.be
T 055 49 58 55
M 0485 61 65 48